
Konferencja poświęcona twórczości S. I. Witkiewicza.

Biuletyn Polonistyczny 14/40, 10-12

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONFERENCJA POŚWIĘCONA TWÓRCZOŚCI STANISŁAWA IGNACEGO WITKIEWICZA

W dniach 3-5 grudnia 1970 roku Instytut Badań Literackich PAN zorganizował sesję naukową poświęconą twórczości S.I. Witkiewicza.

W obradach sesji uczestniczyli znawcy i badacze bogatej i różnorodnej działalności twórczej Witkacego, reprezentujący ośrodki naukowe krajowe i zagraniczne (prof. Gerould z USA, Ż. Maliś z Jugosławii). Wyjątkowo wszechstronna twórczość Witkacego, manifestująca się w różnych dziedzinach kultury, wymaga współpracy uczonych wielu specjalności: literaturoznawców, teatrologów, filozofów, teoretyków i historyków sztuki.

Wygłoszone referaty dadzą się podzielić na kilka grup tematycznych. Na temat utworów literackich Witkiewicza wypowiadali się: Michał Głowiński ("Witkacy jako Pantagruelista"), Jan Błoński ("O powieściach Witkacego"), Krzysztof Pomian ("Powieść jako wypowiedź filozoficzna"), Jerzy Ziomek ("Nad dossier personalnym dramatów Witkacego").

Dr hab. M. G ł o w i ń s k i (Warszawa) zajął się związkami łączącymi autora "Nienasycenia" z Rabelais'em, ująwszy je w trzech perspektywach - historycznoliterackiej, stylistycznej i powieściowej. Referent stwierdził, iż dzieło Witkacego było protestem przeciw społecznie aprobowanemu i zinstytucjonalizowanemu formom wypowiedzania się i myślenia. Dr hab. J. B ł o ń s k i (Kraków) - mówiąc o problemie dekadentyzmu Witkacego uwydatnił jego swoistość oraz elementy wspólne z modernizmem. (Referat jest fragmentem przygotowywanej przez autora książki o Witkiewiczu). Dr K. P o m i a n (Warszawa) zaproponował nową interpretację powieści Witkiewicza, zwracając szczególną uwagę na konstrukcję bohatera i narratora, a prof. J. Z i o m e k (Poznań) wszechstronnie stypologizował świat postaci dramatów Witkacego.

W drugiej dużej grupie znalazły się referaty, w których omówiono zarówno utwory literackie pisarza, jak jego teksty pozaartystyczne. Tezy prac dotyczyły głównie relacji, jakie zachodzą między tymi dwiema dziedzinami działalności pisar-

skiej Witkacego - artystycznej i teoretycznej - a również podstawowych zagadnień jego estetyki.

Wydawca i badacz dramaturgii Witkacego dr Konstanty P u z y n a (Warszawa) w referacie nt. "Pojęcie Czystej Formy u Witkacego" podjął się próby ustalenia podstawowej dla tego twórcy kategorii filozoficznej i estetycznej. Wnioski referenta wywołały niezwykle żywą i burzliwą dyskusję.

Lech S o k ó ł (Warszawa) w referacie "Witkacy - teoretyk groteski" szczegółowo opisał koncepcję groteski zawartą w pismach autora "Nowych form w malarstwie", stwierdzając zasadniczą nieadekwatność w tym zakresie jego praktyki z myślą teoretyczną.

Dr Bożena D a n e k - W o j n o w s k a (Warszawa) zaprezentowała pracę zatytułowaną "Uwagi o katastrofizmie S.I. Witkiewicza", sytuującą pisarza wobec nurtu katastroficznego w literaturze i myśli europejskiej pierwszych dziesięcioleci bieżącego wieku.

Jan K u r o w i c k i (Wrocław) w referacie "Witkacy, Schulz, Gombrowicz" porównał koncepcję formy stosowanej w twórczości tych trzech pisarzy.

W trzeciej grupie wyróżnić należy kilka referatów omawiających pozaliterackie pisma Witkacego.

Joanna P o l l a k ó w n a (Warszawa) w pracy nt. "Filozofowanie, namiętności i - malarze" zanalizowała poglądy Witkiewicza na temat teorii sztuki. Jerzy D e g l e r w referacie "Witkacego krytyka krytyki" mówił o krytyce autora "Nienasycenia" - mało dotychczas zbadanym obszarze kulturalnej aktywności pisarza.

M. K r ó ł w wypowiedzi "Polska w twórczości S. I. Witkiewicza" zainteresował się problematyką polityczną autora "Szewców". Daniel G e r o u ł d w referacie nt. "Egzotyczność u Witkacego. Przekład - interpretacja - adaptacja" zajął się problemami wynikającymi z jego doświadczeń jako tłumacza dramatów Witkiewicza, zatrzymując się głównie na sprawach związanych ze specyfiką językową pisarza.

Wszystkie referaty wywołały ożywioną dyskusję, którą na zakończenie podsumował dr J. S ł a w i ń s k i, stwierdzając, że celem sesji było nie tylko zebranie i uporządkowanie

wyników dotychczasowych badań nad twórczością Witkacego, ale także celowe doprowadzenie do pewnego przesytu tą problematyką, co czasem zresztą ma korzystne skutki dla merytorycznych rezultatów pracy naukowej.

Obszerne szczegółowe sprawozdanie z sesji ukaże się w z. 2/1971 "Famiętnika Literackiego".

Krzysztof Dybciak
Janusz Pawłowski

DYSKUSJA NAD PODRĘCZNIKIEM HISTORII PRASY POLSKIEJ

Opracowanie syntetycznego zarysu podręcznikowego dziejów prasy polskiej jest jednym z głównych zadań planowych Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX w. Instytutu Badań Literackich PAN. Do końca 1970 r. przygotowano w Pracowni obszerne zarysy wstępne następujących rozdziałów podręcznika: doc. dr hab. Jerzy Ł o j e k: "Prasa polska w latach 1729-1830"; dr Zenon K m i e c i k: "Prasa Królestwa Polskiego w latach 1865-1905"; dr hab. Jerzy M y ś l i Ń s k i: "Prasa polska w zaborze austriackim w latach 1867-1918", oraz dr Andrzej P a c z k o w s k i: "Prasa polska w latach 1918-1939".

Materiały te omówiono i przedyskutowano na zebraniu w dniach 3-4 XII 1970, w którym udział wzięli przedstawiciele: Instytutu Historii PAN, Instytutu Badań Literackich PAN, uniwersytetów: Warszawskiego, Łódzkiego, Wrocławskiego i Toruńskiego, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie, Zakładu Historii Partii KC PZPR, Wojskowego Instytutu Historycznego, Biblioteki Narodowej, Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, oraz autorzy rozdziałów podręcznika i pozostali członkowie zespołu Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa. Obradom przewodniczył kierownik Pracowni prof. dr Józef S k r z y p e k. W dyskusji głos zabralo 19 uczestników zebrania.

Wśród głosów dotyczących koncepcji, przeznaczenia i konstrukcji podręcznika odnotować wypada wystąpienie prof. dra